

O C A K 2 0 2 4

MENDİREK

KÜLTÜR - SANAT - BİLİM - EDEBİYAT

İmtiyaz Sahibi: Şelale Anadolu Lisesi adına Okul Müdürü Sadık ÇETİN
Koordinatör : Seyit Mehmet KUZU

İÇİNDEKİLER

fatih uyar

ANTALYA'DAKİ ANADOLU SELÇUKLU
ESERLERİ

cafer doğan

PI SAYISI

ramis solaker

FELSEFE VE İNSAN (İOANNA
KUÇURADI)

yahya taha dingin

GENÇ BİR ŞAİRİN OTOBİYOGRAFİSİ

mehmet uluköy

TÜRKİYE'NİN SAKİN ŞEHİRLERİ

seyit mehmet kuzu

ANADOLU'NUN GÖNÜL SESİ TUZLALI
AŞIK ŞEVKİ ESEN

ibrahim yavuz

EDEBİYAT VE SATRANÇ

salih orhan, zübeyde özen

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI RESİM
SERGİSİ

betül yılmaz

MÜZİĞİN HAYATIMIZDAKİ ETKİLERİ

ökul gezilerimiz

GEZİYORUM, EĞLENİYORUM

Sevgili Okurlarımız,

Söz, var oluşun başlangıcıdır. Çünkü varlığı anlamlandırma sözle mümkündür. Sözün yarattığı anlam dünya algımızı, düş gücümüzü ortaya koyan çağrışımlar zinciri oluşturmaktadır. Bu çağrışımların yansıdığı eylemler ise bizi akıl, bilim, sanat ve edebiyatla buluşturan zincirin halkalarıdır. Bu anlam evreninin zenginleşmesinde, bizler var olan yetenekleri sanatkar felsefesi ile ortaya çıkarmak, farkındalık oluşturmaktır. Bizlerin en önemli eseri olan öğrencilerimizi yetiştirirken kendisini tanıması, bağımsız düşünmesi, yenilikçi olması, sorumluluk alması, yüksek ahlaklı olması, doğayı koruması, ülkemizin devletimizin temel niteliklerine, kuruluş felsefesine Atatürk'ün gösterdiği hedeflere sahip bireyler olmasını hedefliyoruz.

Bizlerin göstermek istediği evreni ise siz okurlarımız anlayacaktır. "Kötülüklerin en büyüğü sıgıktır, düşünmekten uzak kalmaktır. Yüce Kitabımız Kuran'ı - Kerim de "hiç bilenle bilmeyen bir olur mu" ifadesi ile algıdaki zenginliğin ve düş gücünün önemini vurgulamaktadır. Sığıktan kurtulmak için düşünce dünyamızı geliştirmek için mutlaka çok okumak gerekmektedir. Okumak bizleri kendi dünyamızın dışına taşıyarak önümüze bambaşka evrenler sermekte, algılama gücümüzü artırmakta ve anlam evrenimizi zenginleştirerek kendimize doğru bir yol açmaktadır.

Dergimizin algı dünyamızın, düş gücümüzün gelişmesine içsel zenginliğimize katkı sağlayacağına inanıyorum. Emeği geçen öğretmen ve öğrencilerimize teşekkür ediyorum. ŞAL eğitim-öğretimde akılla, bilimle, sanatla, edebiyatla cumhuriyetimizin yüzüncü yılında aydınlık geleceğe doğru varlığını sürdüreceğine inanıyorum.

SADIK ÇETİN
ŞELELE ANADOLU LİSESİ
OKUL MÜDÜRÜ

Değerli Okurlarımız,

Üçüncü sayısını çıkardığımız e dergimiz Mendirek ile farklı bakış açılarıyla yeni konulara değinerek siz kıymetli okuyucularımızla birlikteyiz. Her sayfada ayrı bir emeğin yer aldığı düşünmenin ve çalışmanın ürünü olan dergimiz, öğrencilerimizin ve değerli öğretmenlerimizin ortaya koymuş olduğu bir çalışmadır. Öğrencilerimizin ortaya koydukları bu emeğin karşılığı hiç şüphesiz siz değerli okurlarımızın ilgi ve takdirleri olacaktır.

Uzun yıllar boyunca okulumuzun bilim ve kültür atmosferine nefes olacak dergimizin mutfağında tüm Şelale Anadolu Lisesi öğretmen ve öğrencilerimizin ilgisini görmek bizleri daha da şevklendirmekte ve bir sonraki sayımızı çıkaracak olmanın mutluluğunu yaşamaktadır.

Nietzsche'nin sözünü biraz değiştirerek şöyle diyebilirim: Kendini geliştirememiş birey, önünde olup bitenlere bakmakla yetinir, kültürlü birey hissetmek ve okumak ister, düşünceye dalmaksa yalnız okuyup araştırmış ve özgün bir bilince ulaşmış insana zevk verir. Bizler de gençlerimizin zevkli bir okuma yapabilmeleri için bu güzel sayımızı sizlerle buluşturuyoruz.

SEYİT MEHMET KUZU
KOORDİNATÖR

ANTALYA'DAKİ ANADOLU SELÇUKLU ESERLERİ

Hazırlayan Fatih UYAR

Antalya Kalesi

M.Ö. 158 yılında Bergama Hükümdarı 2. Attalos tarafından yaptırılmıştır. 2 Attalos aynı zamanda şehrin de kurucusudur. Selçuklular bir kaç kez fethetmiş ve tekrar kaybetmiştir. Son olarak 1207 yılında Sultan 1. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Selçukluların hükümdarlığı altına girmiştir. Bugün gördüğümüz halini yüksek ölçüde o dönemde kazanmış olan kalenin Osmanlılar döneminde de işlevinin devam ettiğini ve tamiratlar gördüğünü biliyoruz.

Alanya Kızıl Kule

1226 yılında Alanya Tersanesi'ni korumak için Sultan 1. Alaeddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Sekizgen planlı ve beş katlı yapının her katı farklı bir plana sahiptir. 33 metre yüksekliğindedir. Yapımında kullanılan tuğlaların renkleri sebebiyle kızıl kule adı verilmiştir.

Yivli Minare

Yivli Minare Sultan 1. Alaeddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Selçuklu sanatının en güzel örneklerinden biridir. 38 metre yüksekliğindedir ve 90 basamağı vardır. Minarenin şerefe altlarındaki dolguların 1953 yılındaki tamirat sırasında yapıldığını biliyoruz. Yapı horasan harcı ve tuğla ile inşa edilmiştir.

Mevlevihane

1215 yılında Selçuklular yapımına başlamış ve yaklaşık 10 yıl sonra 1225 yılında Sultan 1. Alaeddin Keykubat döneminde yapımı sonlanmıştır. Yapıyı 1377 yılında Zincirkıran Mehmet Bey Mevlavihaneye dönüştürmüştür. Günümüzde yapının kullanımına Guzel Sanatlar Galerisi olarak devam edilmektedir.

Alanya Tersanesi

Günümüze kadar ulaşan tek Selçuklu tersanesi olma özelliğini taşıyan yapının inşasına 1228 yılında başlanmış ve bir yıl sonra inşası bitmiştir. Akdeniz'deki tek Türk tersanesidir. Selçuklu Sultanı 1. Alaeddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Sultan 1. Alaeddin Keykubat daha önce Sinop Tersanesini de yaptırdığı için " İki denizin Sultanı " ünvanını almıştır.

27. Alanya-Alara Kalesi

ALANYA ALARA HAN

1231 yılında yapılan han, günümüzde onarılmış restoran ve alışveriş merkezi olarak kullanılmaktadır. Kervansaray'ın nöbetçi kulübesi günümüzde de özelliğini korumaktadır. Kervansarayın ikinci kapısı, yolcuların kalacağı mekanlara açılır. Uzun bir koridorun iki yanında odacıklar bulunur. Kervansarayın içinde çeşme, mescit ve hamam vardır. Yapının onarımı sırasında ortaya çıkan taş ustalarının imzaları da dikkat çekicidir.

MANAVGAT KARGIHAN

Antalya Manavgat İlçesi Beydiğın Mahallesi'nde, İç Anadolu Bölgesi'ni Akdeniz Bölgesi'ne bağlayan eski ticaret yolu üzerinde yer almaktadır. Kitabesi mevcut olmayan han, mimari üslubuna göre Anadolu Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev (1236-1246) dönemine tarihlenmektedir. Kalın beden duvarlarıyla çevrili han, kuzeyde doğu batı doğrultusunda dikdörtgen bir kapalı bölüm ve güneyde kare şeklinde açık bir avlu etrafında açık ve kapalı hücrelerden oluşmaktadır. Kapalı bölüm ve avlunun batısındaki hücreler kare payelerle iki sahna ayrılır. Ana salon ve diğer hücreler tonoz örtülüdür. Güney beden duvarı ortasında yer alan taç kapısı avluya açılır. Dikdörtgen şeklinde beden duvarlarından çıkıntı yapan taç kapı benzersizdir. Eyvan şeklinde sivri kemer açıklığı içerisinde basık kemerli giriş kapısı yer alır.

PI(π) ÜZERİNE DERLEMELER...

HAZIRLAYAN CAFER DOĞAN

2021 yılına ait bir haber şöyle diyor. "İsviçre'deki Graubünde Üniversitesi'nden bir grup araştırmacı Π sayısının ondalık değeri 62,8 trilyon basamağa kadar hesaplayarak dünya rekoru kırdı."

Bu rekordan önce Π sayısının değeri 50 trilyon basamağa kadar biliniyordu. Bilim adamlarının yaptığı hesaplamalar süper bilgisayar kullanılarak 108 gün 9 saat sürmüş, yeni hesaplama, önceki hesaplamalardan 3 kat hızlı gerçekleşmiştir.

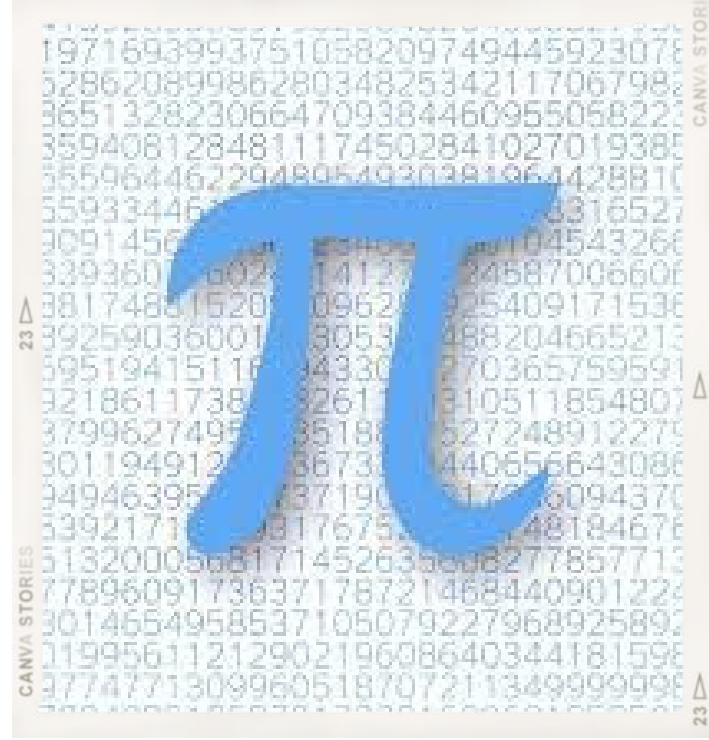
Bu rekor matematiksel ve analitik düşünce ile birlikte bilgisayar programcılığının yeni çığırar açtığına da bir göstergesi olarak düşünülebilir. Bu rekor, günümüzde bilgisayarın bu kadar büyük sayıları yüksek hassasiyetle bulması, teknolojinin ulaştığı noktayı yeni altın çağını gösteriyor. Nedeni ise 1874 yılında dönemin en hızlı bilgisayarı ile Π sayısının ondalık değeri yalnızca 707 basamağa kadar biliniyordu.

Matematik tarihinin en eski dönemlerinden bu yana merak uyandıran sabit sayılardan biri Π sayısıdır. O halde Π sayısı nedir? Nasıl hesaplanır? Ne işe yarıyor?

Matematik, geometri, fizik alanlarında kullanılan bir sabit şeydir. Bir dönemin çevresinin çapına bölünmesi ile elde edilen bir irrasyonel sayıdır. Virgülden sonraki basamakları tamamen bulunmamıştır. Daha açıklayıcı olarak ifade edersek sonsuza kadar devam eden bir sayı olduğundan bulunamaz.

Virgülden sonraki kısmı daha ilginçtir. Mesela virgülden sonraki kısmında T.C numaramız, uğurlu sayımız, telefon numaramız, yaşınız ve benzeri gizlidir ya da ilginç olanı; alfabenin harflerini sayılarla gösterdiğimizizi düşünelim. Ondalık kısmında Dünya üzerinde söylenmiş ve söylenecek olan kelimelerin hepsini bulabilirsiniz.

Öyleyse Π sayısının tarihçesi nedir? Eski Mısırlılar, Babiller ve pek çok eski uygarlık tarafından çemberin çapına oranının belli bir sabiti verdiği bulmuşlardı. Babiller Π sayısını 31/8, Mısırlar ise 256/81 olarak kullanırlardı. Mısırlar bir katip olan Ahmes'in milattan önce 1600'lü yıllarda hesapladığı Π değerindeki %0,6'lık hata dönemine göre büyük başarı olarak kabul edilir.

Ayrıca Büyük Giza Piramidi'nin bir kenarının yüksekliğine oranının, Π nin ikiye oranına eşit olması estetik ve mimarideki önemini göstermektedir.

Arşimet için 3 tam 1/7 ile 3 tam 10/71 arası da bir sayı ifade eder.

Mısırlar için 3,1605

Babiller için 3 tam 1/8

Batlamyus için 3,14166

İtalyan Lozzarini için 3, 1415926

Fibonacci için 3,141818

Π sayısı yılın 3. ayının 14. gününde kutlanılır yani 03.14 şeklinde kodlayabilirsiniz. Kısacası Πgünü 14 Mart tarihinde dünya çapında kutlanmaktadır.

FELSEFE VE İNSAN (İOANNA KUÇURADI)

HAZIRLAYAN RAMİS SOLAKER

Kişilerarası tartışmalara, kavgalara, çıkar çatışmalarına, toplumsal karmaşalara, ülkeler arasında çıkan savaşlara sahne olan dünyamızda sıkça karşılaşır olduğumuz 'insanca yaşamak,' 'insana yakışır bir yaşam sürdürmek gibi ifadelerin gerek siyasi alanda gerekse etik alanda birçok tartışmaya konu olduğunu görmekteyiz

Yaşamının her anında, gerek kendiyile gerek başkalarıyla ilişkilerinde değerlendirmeler yapmak ve birbiriyle çelişen ahlak kuralları karşısında nasıl davranılması gerektiğini bulmak zorunda olan insanın, kendi eylemlerini doğru değerlendirebilmesi ve başkasının 'insanlığına' zarar vermemesi için, bir ölçüye gerek olduğuna şüphe yoktur.

İşte bu nedenle ki Felsefe geçmişte de şu anda ve gelecekte de insanlığa bir yol çizme kaygısı içinde olan bir bilgi alanıdır. Bu noktada Hacettepe Üniversitesi Felsefe bölümünün kurucusu olan İoanna Kuçuradi Felsefe tarihine önemli fikirler ortaya koymuştur.

İoanna Kuçuradi

4 Ekim 1936'da İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden 1959 yılında mezun oldu. Aynı yıl bitirdiği bölümde asistan olarak görev aldı. 1968'de Hacettepe Üniversitesi'nde felsefe bölümünü kurdu. Daha sonra Türkiye Felsefe Kurumu ile İnsan Hakları ve Felsefesi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin kuruluşuna katıldı. Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün kuruluşundan itibaren uzun süre başkanlığını yaptı. Etik ile ahlâkı birbirinden ayrılması gerektiğini öne çıkaran düşüncesi ile değerler felsefesine çok önemli katkıları olmuştur.

Ioanna Kuçuradi ye göre Felsefe günlük yaşamda çok işimize yarar, zaten yaramalı da. Yoksa niçin yapıyoruz? Felsefe en çok da insanlar arasındaki ilişkilerde işe yarar. İnsanlarla ilişki kurarken, her zaman beceremsek de doğru değerlendirme yapmaya çalışmak zorundayız. İşte o zaman şunu da görüyoruz, sadece doğru değerlendirme yetmiyor. Aynı zamanda değer bilgisi de gerekiyor. Felsefe bizlere sahip olduğumuz değerlerin ne olduğunu hangi kaynaktan edindiğimizin sorgulanmasını sağlayandır.

Felsefe öğrenmenin bilimler gibi insan yaşamına doğrudan katkısı olmayabilir ancak dolaylı olarak insan yaşamını etkiler.Bilgi pratik yaşamda kullanıldığı oranda önem kazanır.

Felsefi bilgi:

İnsanın dünyaya bakış açısını değiştirir olaylara eleştirici ve sorgulayıcı yaklaşmamızı sağlar.

Hoşgörü kazandırır ve insanı olgunlaştırır.

İnsanın anlama ve gerçeği görme ihtiyacını karşılar.İnsanın çevresinde olup bitenleri körü körüne kabullenmeyip her şeye eleştirel ve sorgulayıcı yaklaşmasını ve böylece kendi akıl ve düşünce gücüyle olayları anlamasını sağlar.

Kişiyi kendi görüşlerinden başka görüşlerin de olabileceğini, başkalarının da doğru düşünebileceğini gösterir başkalarının görüşlerine saygı duymayı onlara karşı hoşgörülü olmayı kazandırır.Düşüncüyü ifade etme özgürlüğünün önemini kavratır.

Evreni ve insanı düşünce temelinde sorgularken,bilimlere ışık tutar bilimlerin gelişmesine yol gösterir.Bilimlerin gelişmesinin dinamiğini oluşturur.

Bilgi toplumu haline gelmemizde, bilginin üretilmesinde katkıda bulunur.

Toplumsal yaşam içerisinde başka insanlarla iletişim kurma, onları anlama ve sorunlarını paylaşmada yardımcı olur Kısaca Felsefe; evrende düşünen, anlamaya çalışan, sorgulayan, eleştiren, yorumlayan bir varlık olmamızın ayrıcalıklı onurunu hissettirir kazandırabilecek bir eğitimidir felsefe.

GENÇ BİR ŞAİRİN OTOBİYOGRAFİSİ

yahya taha dingin

Merhaba, ben Yahya Taha Dingin. 13 Ocak 2006 tarihinde Osmaniye'de dünyaya geldim. İlköğretimime Yunus Emre ilkokulu'nda başladım. Orta okulu Milli Egemenlik Ortaokulu'nda tamamladım. Lisenin ilk 2 senesini Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesi'nde okudum. Şuan ise Şelale Anadolu Lisesi'nde okuyorum.

Küçük yaştan beri sanat, hayatımın her bir yerinde kendini gösteriyordu. Bunlardan ilki müzik olmuştü. Müziğe hep bir ilğim vardı. Milli Egemenlik Ortaokulu'nda müzik öğretmenlerimin destek ve yönlendirmesiyle bu ilğim bir çığ gibi büyüdü.

İlk başta elektronik müzik ortamında sanatsal çalışmalar yapmaya başladım. Müziğe ilğim her geçen gün aratarak devam etti. Sadece müzik yapmıyor beste de yazarak sözlerimle kişiliğimi yansıtmaya çalışıyorum. Bir mikrofona sahip olmuştum. İlk kaydımı alıp şarkılarımı sosyal medyada birçok platformda yayınladım. "Geçen Sene Bugün" adlı şarkım dinleyiciler tarafından büyük ilgi çekti.

Şiir yazma serüvenimin başında, küçükken anneme yazdığım akrostişler vardı. Yazdığım küçük notları annemin eline tutuşturup tepkisini izlemek büyük bir zevk veriyordu. Uzun süre belki aktif olarak yazamadım. Son bir senedir estetik kalıplarına uyan şiirler yazmaya başladım. Yazmadığım süreçte okuma yaptım. Cemal Süreyya, Jhon Keast, Nazım Hikmet, Bertolt Brecht, Can Yücel, Özdemir Asaf, Attila İlhan, Nilgün Marmara gibi pek çok şairi özenle okudum.

Yazarken ilham beklemem . Aklımdaki ve anlatmam gereken neyse onu süslü, ağdalı ve etkiyelici yazmaya çalışırım. Kanımca şairin işi budur. Şaşırtmak! Elimden geldiğince şiirimi kelime oyunları, söz tekrarları, tevriyeyle süslerim. Şiirin amacı haz vermektir, bir düşünceyi duyguyla boyayarak dikte etmektir.

Tekrara düştüğümü farketdiğim zaman yazmaya ara veririm.

I

uykumdan geçicem
gökyüzüdeki dağların beyazlığından
nasıl geçmişim, yorgundum
tıpkı öyle geçicem,
kadim devletlerden
çekik gözlü ordulardan
bayrağında kan olan konu-gitti insanlardan,
ülgenin derdi başka benim derdim sendin,
hangi kavime misafirsek sen hep erliktendin

II

gökyüzü hala mavi sevgilim,
jazz rengi hala toprak
üşüdüğümüz kaldırımlarda kurulmak üzere
henüz bilmem kaçınıcı hüsrân devletinin
çığlıklarına örseleniyor
çekmecemdeki çocuklar
yörüngende yıldızlar var, ben ki "sence"de
yergiyim
işte şiirler hala böyle düşündürüyor sevgilim

III

iştahımdan geçtim, yine geçicem
kaç gündür suyumda su tadı eksik,
genellikle birşeyler eksik,
buna rağmen fırınlar tam teçhizatla mesaide
üzülüyorum sevgilim
isterdim ki işin gücün ben olsaydım
işin gücün laçkalığımız olsaydı
uyanığımızda tezgah başındaydık biz
atölyelerde ellerimiz hep kabaydı sevgilim
ne yaparsın
çay içmeye gelemesem beklerdin bir çift gözle
bugün hudutlarıma perçinliyorum birkaç mitralyözle

Sensiz Şehir

bu kent ellerini kana bulardı
sizi görünce şakaklarında,
ayak izlerinizi bir bir silerdi, görmeyeyim diye
şimdi her adım attığınız yerde adını
sayıklıyorum,
silinmesin diye,
dakikası bitmez gelir bana söylerdi
ben susup dinlerdim,
mağrur ve bağırsaklarında doğup bittiğim
kenti
öyle bir bekleyiş ki aynı yerde kök
salmışcasına, gel diye
umut olsa kalkarım anca, gerçekten!
şarkılar dindiririm yağmurlar gibi
o senden gider, ben uzun yollardan dönerim,
ölü medeniyetlerden güneş getiririm,
çıkıp da bir barda şarkı söylemem
ama belki sırf sen tebessüm et diye...
gökyüzü yama isterdi siz geçerken,
siz geçerken tabiat kunlardı,
bir kere bile terk etmedi Allah beni,
seni de etmeyecektir, sizi de!
terminaldeyiz, birbirimizleşiyoruz,
ben yola gidiyorum, sen ona
tüm hikaye bu kadardı... gerçekten!

TÜRKİYE'NİN

SAKİN

ŞEHİRLERİ

Hazırlayan: Mehmet ULUKÖY

Cittaslow, 1999 yılında İtalya'da kurulmuş uluslararası bir belediyeler birliğidir. Kelime kökeni İtalyanca "Città" ve İngilizce "Slow" kelimelerinin birleşmesiyle türetilen "Cittaslow", "Sakin Şehir" anlamında kullanılmaktadır.

Bir beldenin Sakin Şehir unvanına sahip olması için öncelikle Cittaslow'a üyelik başvurusunda bulunması gerekiyor. Bunun için başvuru yapacak belediyenin, Enerji ve Çevre Politikaları, Altyapı Politikaları, Şehir Yaşamının Kalitesi Politikaları, Tarım, Turizm,

Esnaf ve Zanaatkarlar Hakkında Politikalar, Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları, Sosyal Uyum, Ortaklıklar başlıklarından oluşan 72 kritere uyum sağlaması gerekiyor.

Üyelik başvurusunda bulunan belediyelerin, bu kriterler

üzerinden yapılacak puanlama sonucunda en az 50 puan almış olması veya kriterlerden en az %50'sini yerine getirmiş olması bekleniyor. Bu kriterlerden birkaçının detaylarına kısaca bakalım.

Çevre politikaları: Atıkların sınıflandırılarak toplanması ve bu konuda çalışmaların yapılması. Ayrıca alternatif enerji kaynaklarının olması, geri dönüşümün desteklenmesi ve yaygınlaşması, gürültü kirliliğinin azaltılması sağlanmalıdır.

Altyapı politikaları: Tarihi mekânların, kültürel değeri yüksek olan binaların korunma planlarının yapılması, trafik akışı güvenliğinin sağlanması, okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantıları olan bisiklet yollarının yapılması gibi kriterleri ifade eder.

Yerli Üretimin Korunması: Organik tarımın geliştirilmesi ve bu yönde planlamanın yapılması, kaybolma tehlikesinde olan geleneksel mesleklerin korunması, 'Yavaş Yemek' anlayışıyla, okulların yemek hizmetlerinde organik ve yerel ürünlerin tercih edilmesini kapsar.

Kentsel yaşam kalitesini artırıcı teknolojiler ve araçlar: Kişilerin elektronik servisleri kullanarak evden çalışmalarının desteklenmesi, kentteki gürültü kirliliğinin önlenmesi için kablosuz sistemlerin kurulması, yoğun gürültünün olduğu alanlarda önlemlerin alınması, elektromanyetik alanların kontrolü için sistemler kurulması gibi uygulamaları kapsar.

Misafirperverlik: Kent halkına misafirperverlik hakkında eğitim verilmesi, özellikle tarihi bölgelerde evrensel turistik göstergelerin kullanılması gibi detayları içerir.

Farkındalık: Başvuru yapmadan önce kent halkının Cittaslow hareketi, amaçları ve yöntemleri hakkında bilgilendirilmesi ve hatta örnek çalışmalar yapılmasını içeren kriterdir.

Türkiye'deki Sakin Şehirler

Ülkemizde Sakin Şehir unvanına sahip olan ilk şehir Seferihisar (İzmir) oldu. 2009 yılında bu unvana sahip olan şehir, tarımsal üretimdeki verimi, temiz havası, organik mutfağı, ulaşım yollarının çeşitliliği nedeniyle Cittaslow felsefesinin ülkemizdeki en önemli temsilcileri arasında yer alıyor. Ülkemizde Sakin Şehir unvanına sahip olan şehirlerin, zamanla yurt içi ve yurt dışından daha fazla turist tarafından ziyaret edildiği de görüldü. Bu da aslında şehirlerde Cittaslow kriterlerine uyum sağlamanın turizm açısından da fayda sağladığının bir göstergesi. Ülkemizde Sakin Şehir unvanına sahip olan 22 belde bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

SEFERİHİSAR

Seferihisar, Türkiye'nin İzmir ilinin bir ilçesidir. İlçenin kuzeyinde Urla, kuzeydoğusunda Güzelbahçe ve Karabağlar, doğusunda Menderes ilçeleri, güneyinde ve batısında Ege Denizi bulunmaktadır. Seferihisar, 1884 yılında ilçe olmuştur.

GÖKÇEADA

Çanakkale'nin bir ilçesi ve Türkiye'nin en büyük adasıdır. Ege Denizi'nin kuzeyinde, Saros Körfezi girişinde yer almaktadır. Adanın batısında yer alan İncirburnu Türkiye'nin de en batı noktasını oluşturmaktadır.

GERZE

Gerze, Sinop iline bağlı ilçe. Merkez nüfusu yaklaşık 14.000'dir. Sinop'a 39 km uzaklıktadırPaflagonyalılar Kızılırmak'ın batı bölgesine Gezonolit adını vermişlerdi, Gerze adını Yunanca Carusa'dan almıştır.

AHLAT

Ahlat, Van Gölü'nün kuzeybatısında Bitlis iline bağlı bir ilçedir. Ahlat, Selçuklular çağında Ahlatşâhlar Beyliği'ne başkentlik yapmış, politik ve kültürel sahalarda önemli rol oynamış bir Oğuz/Türkmen şehridir.

HALFETİ

Halfeti, Şanlıurfa ilinin bir ilçesidir. Şanlıurfa'nın batısında yer almaktadır. Şehir, tarihi boyunca Hitit, Asur, Med, Pers, Makedon, Selevkos ve Partlar'ın idaresinde kalmıştır. 1926 yılına kadar Birecik'e bağlı bir nahiye olan Halfeti, 1954 yılında ilçe haline getirilmiştir.

FİNİKE

Ülkemizde en son seçilen sakin şehirdir. Finike, Antalya'nın batısında yer alan turistik bir ilçedir. Doğuda Kumluca, kuzeyde Elmalı, kuzeybatıda Kaş ve batıda da Demre ilçeleriyle çevrilmiştir. Eski ismi Phoenicus. Fenikeliler tarafından M.Ö. 500'lerde, liman kenti olarak kurulmuştur. Finike ilçesi antik çağda ise Likya olarak adlandırılan bölgede bulunmaktadır.

GÜDÜL

Güdül, Ankara ilinin kuzey batısında yer alan bir ilçesidir. Güdül ilçesi, 31 mahalleden oluşmuştur. Yapılan araştırma ve incelemelerde Güdül çevresinde tarih öncesi çağlardan beri yerleşildiği anlaşılmıştır. İlçe yakınından geçen Kirmir Çayı boyunca kayalara oyulmuş mağaraların Etiler'e (M.Ö. 2000) ait olduğu sanılmaktadır. Daha sonra Frigler (M.Ö. 8. yy) bu yörede hakimiyet sürmüşlerdir.

Cittaslow hareketi sürdürülebilirlik anlamında hepimize ilham verse de dünyadaki her kentin 'Sakin' olabilmesi oldukça zor. Yine de yaşadığımız yeri daha 'yaşanılabilir' yapmak için sürdürülebilirlik ilkelerini uygulayabiliriz. Bu konuda bireysel sorumluluklarımızın farkında olarak değişim için adım atabiliriz. Merkezi İtalya'nın Orvieto kentinde bulunan Cittaslow hareketinin temel amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kentsel alandaki ortak yaşamı herkes için daha iyi hale getirmek
- Kentlerdeki yaşam kalitesini yükseltmek
- İnsan yerleşimindeki homojenleşmeye direnmek
- Çevreyi korumak
- Kültürel çeşitliliği ve her kentin biricik olduğunu savunmak
- Daha sağlıklı yaşam biçimleri için ilham vermek
- Bireylerin birbiriyle rahat iletişim kurabildiği, sosyalleşebildiği, kendi kendine yetebilen, sürdürülebilir olan, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanan, doğasına, kültürüne ve göreneklerine sahip çıkan, altyapı sorunları olmayan, nüfusu 50.000'den az olan kentler, Cittaslow felsefesine göre Sakin Şehir olarak adlandırılıyor.

ANADOLU'NUN GÖNÜL SESİ TUZLALI AŞIK ŞEVKİ ESEN

Hazırlayan Seyit Mehmet KUZU

Şevki Esen, 1914 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Tuzla köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Ali Bey, annesi Ümmühan Hanım'dır. Doğduğu yıllar 1. Dünya Savaşı'nın başlarıdır ve ülkenin içinde bulunduğu kaos dolayısıyla çocukluğu yokluk içerisinde ve sıkıntılarla geçmiştir. Okula gidemediği için herhangi bir resmî eğitim alamamış ancak kendi çabalarıyla okuma yazmayı öğrenmiştir. Kitapları çok sevdiği için çevresinde çok okuyan biri olarak bilinmektedir. Köyünde ailesinin tarım ve hayvancılık işlerine yardım eden Esen, askerlik vazifesini Amasya'nın Merzifon ilçesinde ve Diyarbakır'da yerine getirmiştir. Terhis olduktan sonra Tuzla'da ve çevre köylerde kantarcılık yaparak hayatını idame ettirmiştir. Evli ve altı çocuk babası olan Şevki Esen 16 Kasım 1982 tarihinde vefat etmiştir (Oyat 1948: 69; Kaya 2009: 250; Özdemir 1997: 145; Aslanoğlu 2006: 446; Aslanoğlu 1985: 173).

Şevki Esen'in halk şiirine ve âşıklığa yönelmesinde doğup büyüdüğü Şarkışla ve Tuzla'nın âşık yetiştirme bakımından velut bir bölge olmasının önemli bir payı vardır. Ancak Esen, şiir yazmaya on iki yaşında iken gördüğü bir rüya ile başlar. Rüyasında üç derviş gören âşık, dervişlerden birinin verdiği kadehi içerek pir elinden badeli âşık olur. Bu durumu "Abdest alaraktan namazım kıldım/ Allah birdir Peygamberi hak bildim/ Üç tane dervişi bir yerde gördüm/ Sundular badeyi içtim de geldim" (Kaya 2009: 255) dizeleriyle dile getirmiştir.

Klasik anlamda bir usta çırak ilişkisinden geçmeyen âşık, saz da çalamamaktadır. Şiirlerini yazarak üretmesine karşın irticali kuvvetlidir. Şevki ve Şevki Esen mahlaslarını kullanan âşığın söyleyişlerinde zorlama yoktur. Sevdiği kızla evlenemediği ve hatta onun düğün konvoyunu izlemek zorunda kaldığı için aşk acısı şiirlerinde önemli bir konu olarak ortaya çıkar. Bunun dışında dinî durum ve değerler ile insan sevgisi şiirlerinde işlediği diğer konulardandır.

Şevki Esen'in şiirlerine teknik açıdan bakıldığında kullandığı nazım biriminin dördlük, nazım şekillerinin ise koşma, semai ve destan olduğu görülmektedir. Döner ayak kullanma konusunda başarılı olduğu söylenebilir. Tek ayağı pek tercih etmemiştir.

Şiirlerini daha çok Sivas Folkloru ve Türk Folkloru dergilerinde yayımlayan Şevki Esen ile ilgili müstakil bir çalışma yapılmamıştır. Şarkışla Belediyesi tarafından bir sokağa "Aşık Şevki Esen Sokağı" adı verilmiştir.

Esen

TOPRAK

Emri ilahiye hizmet eyliyor
Hakka zikrederek "hu" diyor toprak
Vatandaşa nasihatle söylüyor
"İsteğın ne ise, de" diyor toprak

Senede bir herk edilir dönerim
Evladıma türlü mahsul sunarım
Haziran temmuzda sade yanarım
"El aman bir yudum su" diyor toprak

Herkesin nasibi bende bitiyor
Ürünlerim kainata yetiyor
Asri gübre beni serin tutuyor
"Senden istediğim bu" diyor Toprak

Sakın heves etme sapan hergine
Pulluk taşı varacaksın farkına
Kardeş dikkat eyle suyun harkına
"Temizle sebzeni yu" diyor toprak

Doğruca çalışır haram yemezsen
Aman canım neme lazım demezen
Eğer hizmetinde kusur komazsan
"Her ne ister isen de" diyor toprak

Çeçen Kızı

Allah'tan bulasın ey çeçen kızı
Niçin beni böyle yarelendirdin.
Kalbimden çıkmıyor bir ince sızı
Dertli bülbül gibi zarelendirdin.

Bayram günü duydum ince
sesini
Çok beğendim ihvanını süsünü
Ölecene ben çekerim yasını
El alıydi beni karelendirdin.

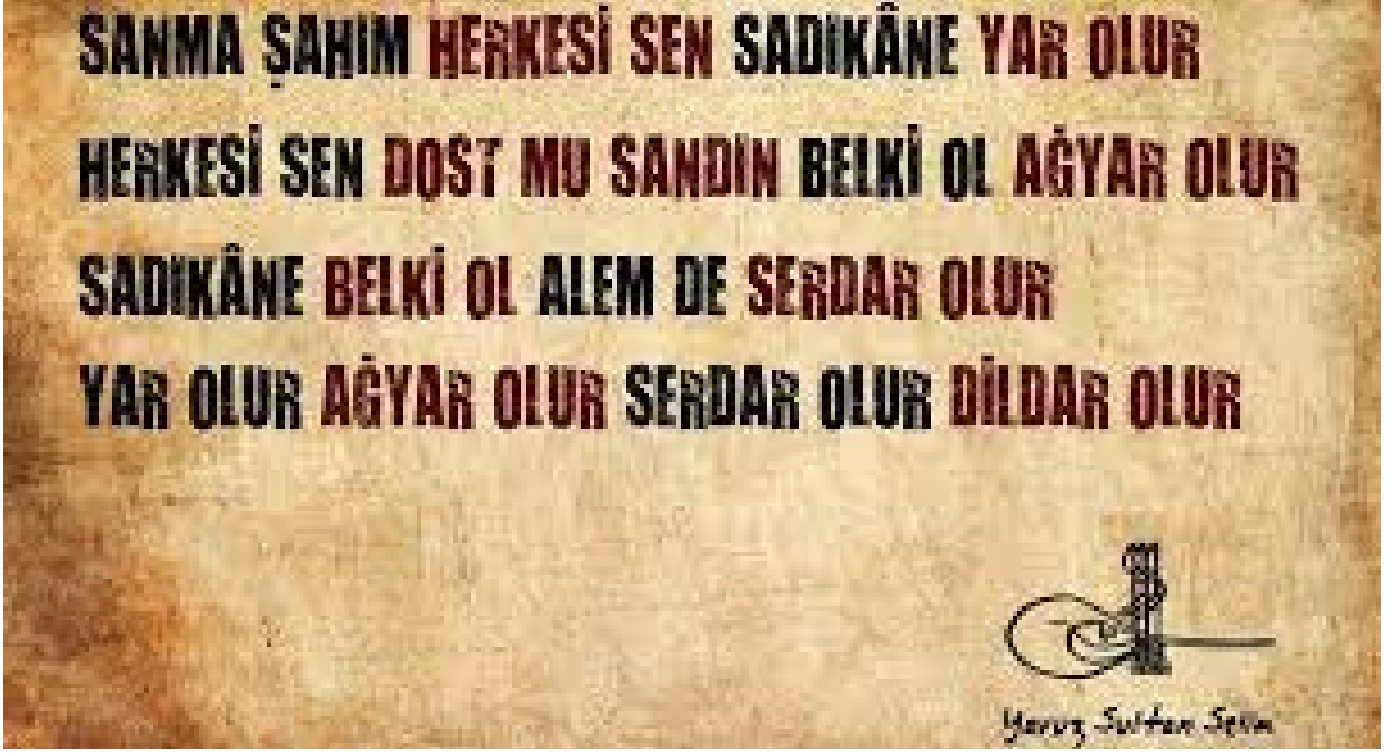
Bel bağladım ikrarına sözüne
Doya doya bakamadım yüzüne
Aldın da yatırdın iki dizine
Uyuttun ezgiyi urelendirdin.

Turna Dağ'dan aşırıldılar göçünü
Kıyamette affedemem suçunu
Koynumda saklarım mavi saçını
O mor belikleri turalandırdın.

Düşman bozdu bu Şevki'nin işini
Sen akıttın gözlerimin yaşını
Parçaladın yüreğimin taşını
Sade ciğerimi parelendirdin

EDEBİYAT ve SATRANÇ

HAZIRLAYAN İBRAHİM YAVUZ

Hem soldan sağa doğrusal olarak hem de yukarıdan aşağıya dikey olarak okunduğu takdirde aynı anlamı sunan ünlü bir şiiri ele alacağız. Osmanlı'nın şair padişahlarından Yavuz Sultan Selim'in (1471-1520) Selimî mahlasıyla yazdığı ileri sürülen soldan sağa ve yukardan aşağı aynı şekilde okunan şiir şu şekilde:

Sanma şâhım / herkesi sen / sâdikâne / yâr olur
Herkesi sen / dost mu sandın / belki ol / ağyâr olur
Sâdikâne / belki ol / bu âlemde / dildâr olur
Yâr olur / ağyâr olur / dildâr olur / serdâr olur

Şiirin günümüz Türkçesiyle aktarımı şöyle sunulabilir:

"Şahım sen herkesi kendine sadık dost sanma
Sen herkesi dost sanma belki o düşmanın olur
Belki o kişi alemlerde sözü geçen olur
Dost olur düşman olur sözü geçen olur hükümdar olur"

Düz okuduğunda da, üstten aşağı okuduğunda da aynı satırı sunan bu dörtlüğün Yavuz Sultan Selim'e ait olduğu teyit edilemiyor. Yavuz Sultan Selim'in yanı sıra şiirin Kanuni Sultan Süleyman ve Ziya Paşa'ya da izafe edildiği görülüyor. Soldan sağa okunduğundan veya yukarıdan aşağı okunduğunda aynı şekilde okunan kıtalara "satranç" ("satranç gazel") ismi verilmektedir

Satranç şiirinin (satranç tahtası düzenindeki) şablon düzeni şu şekildedir:

"1 2 3 4
2 3 4 5
3 4 5 6
4 5 6 7"

SATRANÇ ŞİİR

Öncelikle şunu belirtelim ki satranç şiirin belli bir kalıbı yoktur. Satrancın en önemli özelliği satranç / dama tahtası düzeninde oluşturulmuş şiir olmalarıdır. Hem aruzun hem de hecenin muhtelif kalıplarıyla vücuda getirilebilirler.

Elimizde, satranç şeklinde yazılmış pek çok örnek bulunmaktadır. Ne var ki bunların kendi içlerinde şekil itibarıyla çeşitli farklılıklar gösterirler. Eski şiir mecmualarında veya cönklerde bu şiirlerin ,satranç olarak adlandırılmalarının yanında Semâi (Hengamî), Divan Satranç (Seyrani) olarak kaydedildiğine rastlamaktayız. Satrançlar hem aruz hem de hece ölçüsüyle yazılmışlardır.

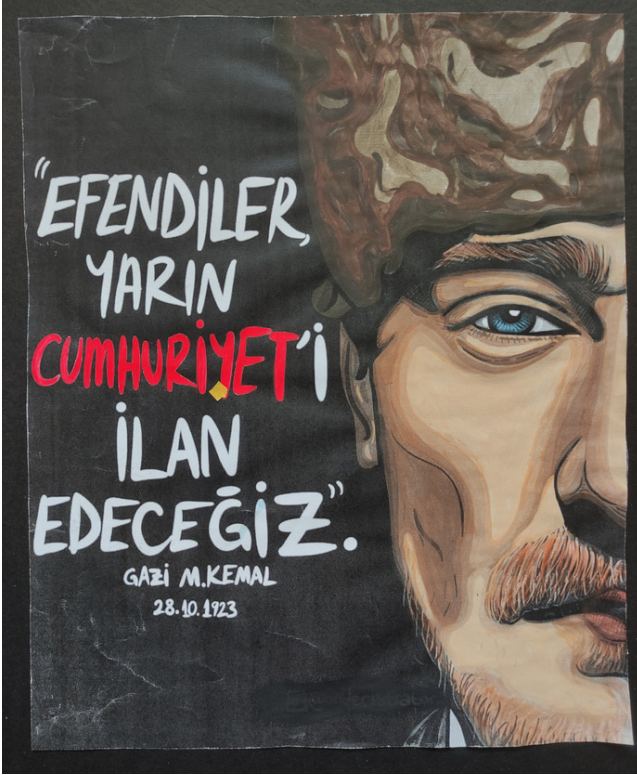
Türk Edebiyatında tespitlerimize göre satranç şiir şekline ait ilk örnek hükümdar şair Babür tarafından ortaya konulmuştur. "Yavuz Sultan Selim'in bazı şiirlerinde anlam bütünlüğünü tüm şiirde belirtmek için sözcüklerin arasındaki boşlukları düzenleme yoluyla simetriye ulaştığı belirtilmektedir. Halk şiirinde örnekleri görülen satranç şiire, 'SEFİL SELİMİ' takma ismiyle yazan Ahmet Günbulut'un aşağıdaki şiiri de güzel bir örnek olarak verilebilir. "Sefil Selimi'de halk şiirinin bütün türleri vardı. Tasavvuf, doğa, aşk, özlem, gurbet, fakirlik, savaş, barış, yiğitlik aklınıza ne gelirse her konuda şiirler söylemiş, eğitimden çalışma güzelliğine kadar bütün konularda yol gösterici olmuş, insanların duygularını, düşüncelerini işlemiş, birliği, beraberliği, insan ve vatan sevgisini öğütlemişti." (Ahmet Özdemir)

Yer yüzünde gök yüzünde olan her şey insanda var
Gök yüzünde kul özünde kalan bir huy vicdanda var,
Olan her şey kalan bir huy bilen hür bey imanda var,
İnsanda var vicdanda var imanda var imanda var.

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI RESİM SERGİSİ

HAZIRLAYAN SALİHA ORHAN, ZÜBEYDE ÖZEN

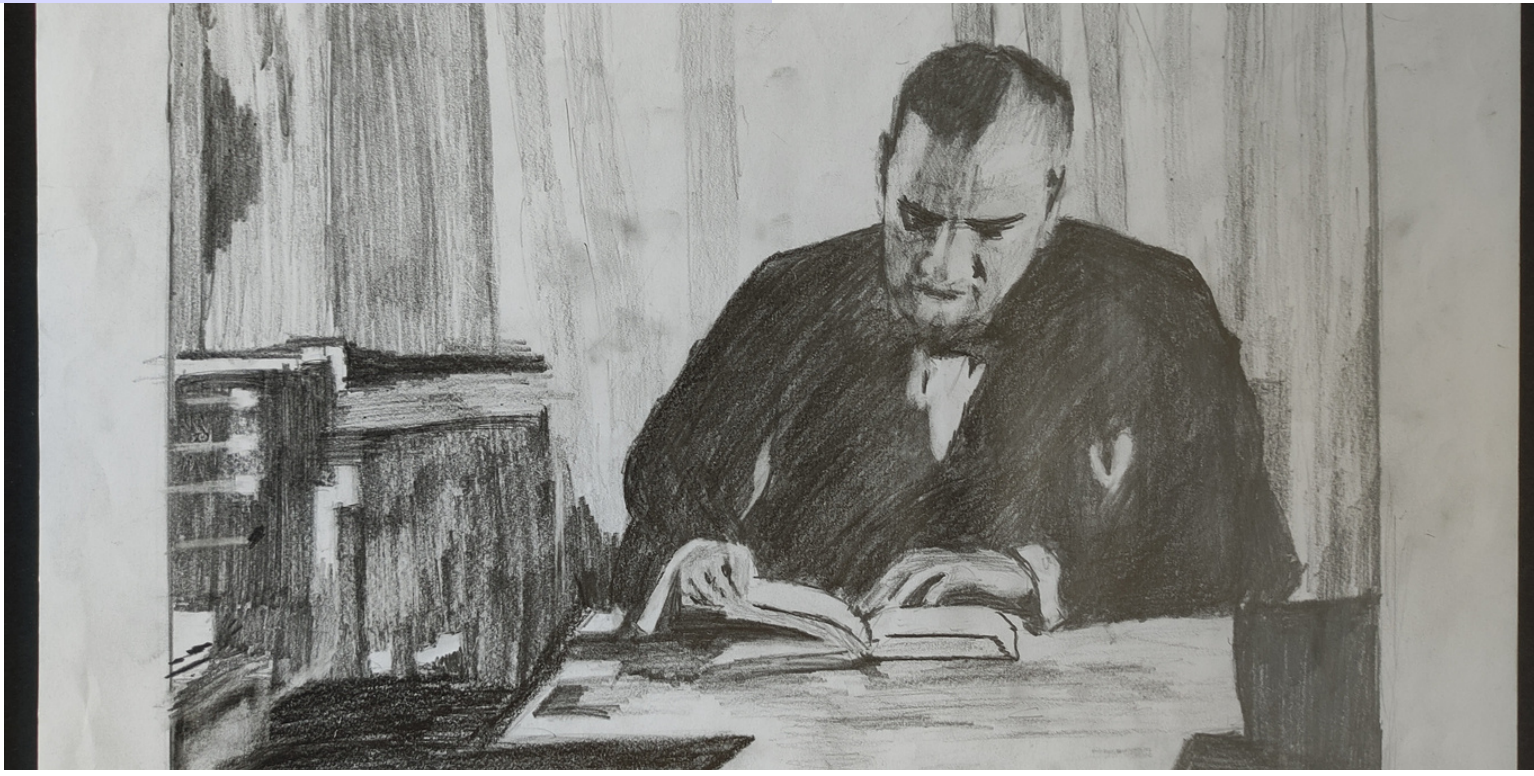

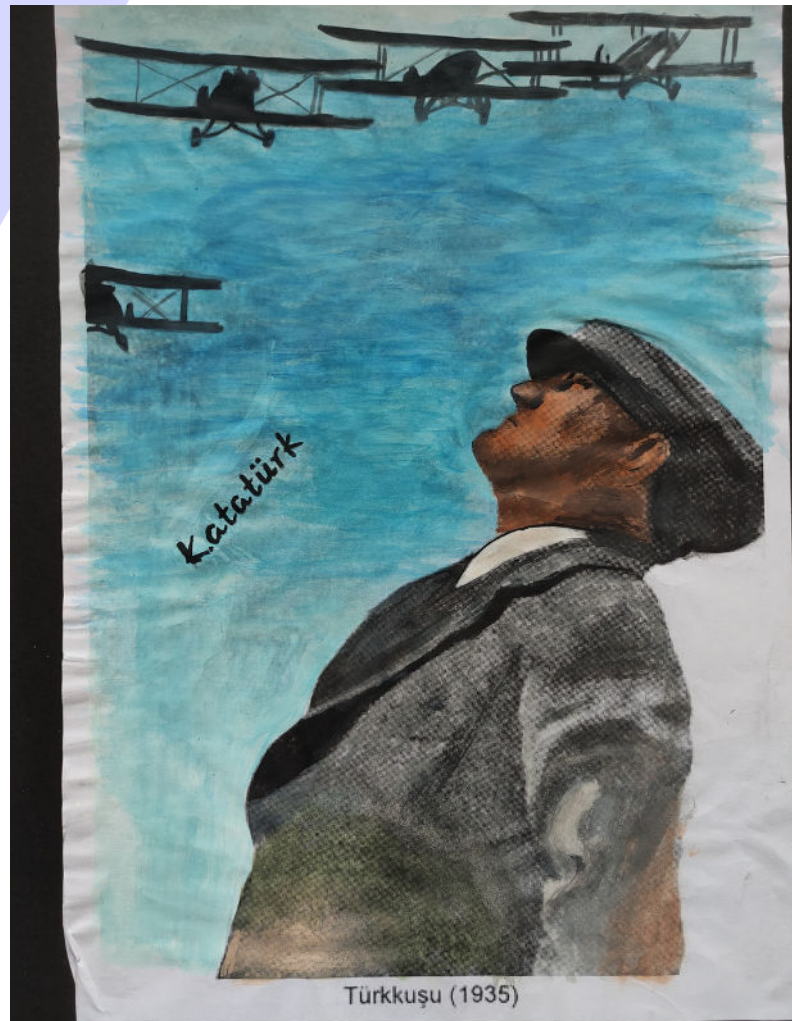
CUMHURİYET, YENİ VE SAĞLAM ESASLARIYLA, TÜRK MİLLETİNİ EMİN VE SAĞLAM BİR İSTİKBAL YOLUNA KOYDUĞU KADAR, ASIL FİKİRLERDE VE RUHLARDA YARATTIĞI GÜVENLİK İTİBARIYLA, BÜSBÜTÜN YENİ BİR HAYATIN MÜJDECİSİ OLMUŞTUR.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

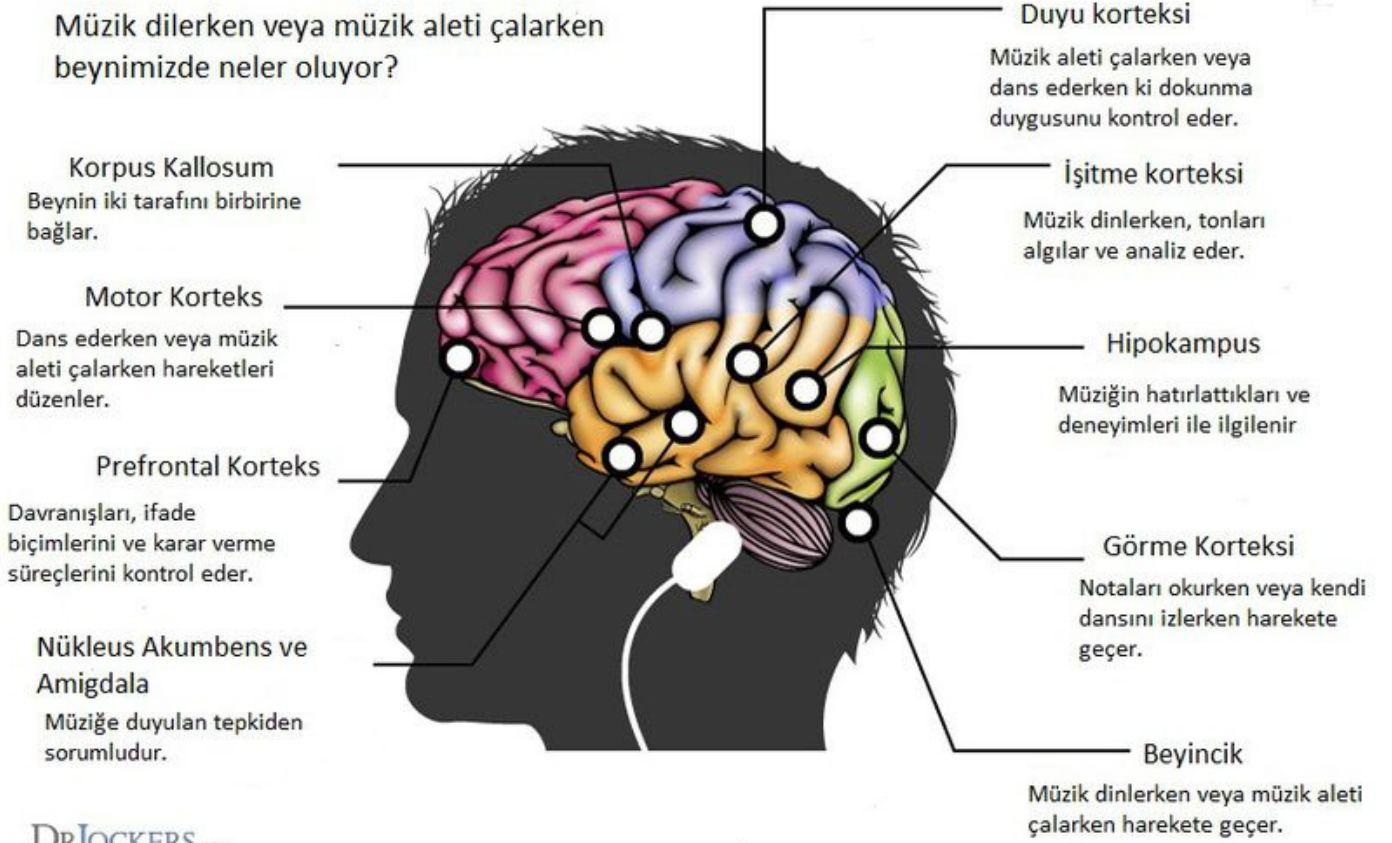

Müziğin Hayatımızdaki Etkileri

Hazırlayan Betül YILMAZ

Müzik endorfin salgılanmasını sağlayarak olumlu duygusal tepkilerin tetiklenmesini sağlar. Müziğin beyin işlevlerini geliştirdiği birçok araştırma ile ortaya koyulmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda müziğin depresyonun hafifletilmesinde yardımcı olduğu ve kronik ağrıları azalttığı gözlenmiştir.

Nörolojik hastalıkların tedavisinde de müzik terapisi kullanılmaktadır. Bu terapi ile beynin belirli bölgeleri uyarılarak beyin metabolizması canlandırılıp kan akışının hızlanması sağlanmaktadır. Araştırmalarda müzik dinlemenin dolaylı olarak anıları uyarmaya yardımcı olduğu da gözlemlenmiştir; bu yüzden Alzheimer hastalarına müzik terapisi uygulanmaktadır.

Müzik eğitimi almak hafıza kapasitesini yükselttiği için dolaylı olarak düşünme kapasitesini de artırır. Müzisyenlerin işitsel kelime hafızalarının ve işitsel dikkatlerinin geliştiği gözlenmiştir. Bu da dolaylı yollardan öğrenmeyi etkilemektedir. Diğer bir deyişle, müzik eğitimi işitsel yoldan öğrenmeyi olumlu yönde etkilemektedir. Yapılan araştırmalardan birinde müzik eğitimi alan çocukların kelime dağarcıklarının ve okuma kapasitelerinin müzik eğitimi almayan çocuklara göre daha fazla olduğu gözlenmiştir.

GEZİYORUM, ÖĞRENİYORUM, EĞLENİYORUM

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
GEZİLERİMİZDEN KARELER

ANKARA

İZMİR

AYDIN

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ESKİŞEHİR
REKTÖRLÜĞÜ

ESKİŞEHİR

ISPARTA DAVRAZ

